

Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Łaznowie

Wpływ czytelnictwa na wszechstronny rozwój dziecka w młodszym wieku szkolnym

Motto:

"Jakie ziarno w serca Wasze padnie... takim będzie późniejsze żniwo"
(St. Jachowicz - Dziennik dla dzieci)

Lektura w sposób znaczący wpływa na rozwój intelektualny i emocjonalny dzieci, na kształtowanie charakteru, na formowanie się i pogłębianie kultury. Czasopisma i książki, które dzieci od najmłodszych lat biorą do ręki, wywierają bardzo silny wpływ na rozwój wrażeń i spostrzeżeń. Czytanie kształci bystrość wzroku wskutek konieczności uważnego odcyfrowywania liter. Szczególnie silnie wzrasta pod wpływem lektury wrażliwość na dźwięki mowy (słuch fonetyczny) co jest wynikiem celowej i systematycznej pracy w szkole nad rozwojem mowy dziecka poprzez analizę literacką niektórych utworów. Uczeń w trakcie czytania powiększa zasób swoich wiadomości o świecie i ludziach, uczy się dostrzegać związki przyczynowe zachodzące między poszczególnymi faktami i wydarzeniami. Wzbogaca wiedzę o świecie i ludziach. W dużym stopniu rozwija wyobraźnię, czytanie zarówno głośne jak i ciche zmusza bowiem czytelnika do stałego wyobrażania sobie życia ludzi w odległych, egzotycznych krajach czy epokach, co pobudza wyobraźnię małego czytelnika, a tym samym bogaci ją i rozwija. Książka ma duży wpływ na rozwój pamięci. Uczeń styka się w niej z takim zasobem słów i pojęć z jakim w życiu codziennym nie często ma do czynienia. Czytanie książek ułatwia rozwój pamięci logicznej szczególnie młodzieży starszej.

Bardzo wyraźny jest też wpływ czytelnictwa na rozwój języka i stylu wypowiedzi uczniów. Swobodne operowanie materiałem słownym jakie potrzebne jest przy wypowiedziach zarówno ustnych jak i pisemnych wymaga znajomości dużego zasobu słownictwa. Słownik autorów książek jest bardzo różnorodny, toteż obcowanie z książką powoduje mniej czy więcej świadome bogacenie się słownika ucznia i to zarówno czynnego jak i biernego. Literatura styka dzieci ze stylem poprawnym w swej gramatycznej strukturze: styl ten stanowi dla niej wzór poprawnego, swobodnego, jasnego i zrozumiałego wyrażania się.

Książki wywierają bardzo duży wpływ na rozwój strony emocjonalnej dziecka, jego osobowości oraz kultury uczuć. Czytelnicy przeżywają najrozmaitsze uczucia związane z losami postaci baśniowych czy innych. Toteż dzięki temu poszerza się zakres, a także skala przeżyć wewnętrznych młodego czytelnika. Dzieci uczą się szacunku dla cudzego nieszczęścia i bólu, dzielą radości i smutki ze swymi ulubionymi bohaterami, a to z kolei wpływa na rozwój i spotęgowanie uczuć rodzinnych, patriotycznych czy międzynarodowych.

Odpowiednio dobrana literatura stanowi dla rodziców i nauczycieli dużą pomoc w budzeniu wrażliwości na drugiego człowieka, rozwija zainteresowania np. różnymi zawodami i. t. p. Kształtuje charakter i to na każdym etapie rozwoju psychicznego dziecka. Dzieje się to poprzez poznawanie i porównywanie charakterów postaci książkowych.

Jest to zjawisko ogromnej wagi, rozbudza bowiem u czytelnika zdolności moralnego wartościowania, a to ma duże znaczenie dla kształtowania się etyki młodego człowieka, wyrabia bowiem umiejętność wyróżniania dobra i zła w życiu własnym i otaczającym środowisku.

Przyczynia się do kształtowania i pogłębiania kultury nie tylko etycznej, ale również estetycznej i społecznej. Czytając dziecko kształci w sobie wrażliwość na piękno języka, uroku przyrody, na piękno ludzkich czynów i charakterów, wyrabia dążenie do konsekwentnej realizacji celów i zamierzeń.

Kultura społeczna to umiejętność zgodnego współżycia i współdziałania w grupie, to rozumienie roli i znaczenia pracy, a więc cechy tak istotne dla moralności, szczególnie ważne w dzisiejszym świecie transformacji gospodarczych, intelektualnych i kulturowych.

Jeżeli dziecko znajduje w czytanych utworach odpowiednie przykłady, mogą one rozbudzić i spotęgować aktywność społeczną, wyculić czytelnika na wartość podejmowanych wysiłków.

Za najmłodszych czytelników możemy przyjąć dzieci w wieku 7 lat, jako te które przewyżczyły już początkowe trudności nauki czytania. Mogą one czytać książki samodzielnie bądź z pomocą dorosłych i tym samym podlegają bezpośrednim wpływom lektury.

W tym właśnie okresie obserwujemy u dzieci dalszy szybki rozwój umysłowy w zakresie myślenia, mowy i pamięci.

W okresie tym dziecko zaczyna przyswajać sobie znaczniejszy niż w okresie przedszkolnym zasób wiadomości z różnych dziedzin,

W pewnej fazie tego okresu dominuje u dzieci nadal myślenie obrazowe, dlatego też ich zainteresowanie łatwiej skupia się na materiale słownym, operującym obrazowością. Rola odpowiednio dobranej lektury jest tu ogromna. Cechą tego okresu rozwoju dzieci jest brak rozróżniania tematycznego lektury ze strony chłopców i dziewcząt. Wykazują oni podobne zainteresowania, sięgają po te same książki, doznają podobnych uczuć. Dzieci rozczytane mają lepszą pamięć, szybciej kojarzą fakty, nie mówiąc o większym zasobie wiadomości rzeczowych oraz językowo-słownikowych. Czytelnictwo w tym okresie ma szczególnie wpływ na rozwój psychiczny dzieci.

Sukces jednostek i społeczeństw zależy od ich wiedzy. Kluczem do wiedzy wciąż jest czytanie. Wiele osób, choć umie czytać, nie czyta. Dlaczego? Ponieważ nawyk i potrzeba lektury muszą powstać w dzieciństwie.

Dzięki czytaniu dzieci rozwijają wyobraźnię, wzbogacają swoje słownictwo i styl wypowiedzi. Są to prawdy ogólnie znane i często powtarzane.

Współczesny świat jest dla dzieci często trudny i nieprzyjazny. Pośpiech i stres, brak czasu dla dziecka, ignorowanie ich potrzeb psychicznych, nadmiar mediów elektronicznych powodują, że coraz więcej dzieci ma problemy emocjonalne i coraz gorzej zna język. Dziecko, które nie rozumie języka i ma mały zasób słów nie jest w stanie samo czytać, gdyż jest to dla niego za trudne i zbyt nudne, zwłaszcza w dobie atrakcyjnej i nie wymagającej wysiłku telewizji.

Biegłość w czytaniu czyni dziecko zdolnym do dalszego kształcenia. Dzieci mają kłopoty z nauką, gdyż nie potrafią czytać ze zrozumieniem. Stąd też wielkim zadaniem szkoły i domu jest wytworzenie silnej motywacji do czytania, sprawienie, aby czytanie było zajęciem atrakcyjnym, aby książka zaspokajała różnorodne pragnienia i potrzeby dziecka- emocjonalne i intelektualne. Istnieje wiele przyczyn tego, że dzieci nie chcą czytać książek. Zaliczyć tu trzeba brak nawyku czytania.

Rozbudzanie zainteresowań czytelniczych dzieci jest jednym z najważniejszych zadań edukacyjnych szkoły i domu. Dlaczego trzeba czytać dzieciom?

Wspólne czytanie jest formą mądrego kontaktu z dzieckiem i doskonałą metodą wychowawczą.

Czytanie pomaga zrozumieć innych ludzi

- ❖ Czytanie książek pomaga w zrozumieniu innych ludzi, ich problemów, rozterek i motywów działania. Otwiera oczy na świat i drugiego człowieka.

Literatura wywiera ogromny wpływ na rozwój emocjonalny dziecka:

- ❖ - oddziałując na uczucia
- ❖ - wprowadza w świat fantazji,
- ❖ - wyrabia codzienne nawyki.

Czytanie pomaga odnieść sukces w szkole

- ❖ Czytanie pomaga nam rozwijać myślenie, język i słownictwo.
- ❖ Uczymy się wyrażać myśli, uczucia, rozumieć innych, poszerzamy wiedzę o innych krajach, kulturach, historii, przyrodzie, o wszystkim, co nas interesuje.
- ❖ Odpowiednio dobrane utwory ukazują piękno polskiej mowy.
- ❖ Właściwe teksty stają się przykładem poprawnego języka
- ❖ Doskonała jest mowa pod względem gramatycznym i dźwiękowym. Wzrasta zasób słów i pojęć,
- ❖ Ćwiczy się pamięć dziecka
- ❖ Czytanie pozwala odnieść sukces nie tylko w szkole, ale procentuje i pozwala odnieść sukces w dorosłym życiu

Zapamiętujemy zasady ortograficzne

Czytając zapamiętujemy np. jaka jest prawidłowa pisownia trudnych wyrazów. Pomoże to uczniom w otrzymaniu lepszych ocen z przedmiotów, testów oraz sprawdzianów.

Dzieci często (szczególnie wzrokowcy) uczą się pisowni trudnych wyrazów, nie zdając sobie z tego sprawy.

Pomaga rozwiązywać problemy

Takimi szczególnymi książkami są bajki terapeutyczne, które opowiadają często problemy, dotyczące dzieci i ich rodziny,

Bajki te opowiadają historię, przenosząc ją często w świat zwierząt, roślin itp. Zawierają możliwe rozwiązanie, pokazują utożsamiającemu się z bohaterami czytelnikowi w jaki sposób należy postąpić aby wyjść z kłopotów.

Jednak nie tylko bajki terapeutyczne, których celem jest terapia mogą spełniać taką rolę.

Szczególnym przykładem będzie tu "Brzydkie kaczątko", które może pomóc dzieciom z niską samooceną czy postacią Pippi Langstrump, która pozwala wierzyć czytelnikowi, że świat należy do niego. Myślę, że w każdej bajce/książce dziecko może poszukiwać odpowiedzi na dręczące go pytania i doskwierające mu problemy.

Odpręża, uspokaja i relaksuje

Dziecko czytając może wejść w sytuację bohatera, przeżywać z nim różne emocje, zdystansować się do swoich problemów.

Książka dodaje sił i zapału. Dostarcza nam rozrywki i emocji. Może rozśmieszyć lub zasmucić. Może pocieszyć i wskazać nowe możliwości

Czytanie to świetny sposób na rozmowę z innymi

Czytanie książek daje nam możliwość rozmawiania z innymi i wymiany poglądów na temat przeczytanych książek.

Sięgamy po książki, jeśli widzimy, że ktoś inny to robi.

Książka rozwija wyobraźnię i uczy koncentracji

W dzisiejszym świecie ludzie żyją w ciągłym pośpiechu, warto znaleźć czas na czytanie, aby się wyciszyć i zrobić coś dla siebie. Czytanie rozwija, uczy koncentracji i pobudza naszą fantazję.

Czytanie doskonali pamięć i koncentrację. Aby w pełni „wejść” w książkowy świat i zrozumieć co czytamy- musimy skupić się na tekście i skoncentrować, odłączyć od świata zewnętrznego. Czytając pobudzamy wyobraźnię, zdobywamy nową wiedzę i łączymy ją z tym, co już wiemy. Dzięki temu nasz mózg pracuje i doskonali swoje działanie, co z kolei wpływa na naszą pamięć- badania pokazują, że czytelnicy mają dużo lepszą niż np. miłośnicy seriali.

Wzbogacamy słownictwo

Czytając uczeń wzbogaca słownictwo. Łatwiej będzie mu nawiązać kontakt z innym rówieśnikiem lub osobą dorosłą. Nie będzie się obawiał ośmieszenia prowadząc dyskusję na różne tematy.

Uczeń ma czynny kontakt z językiem, ćwiczy i poprawia jego znajomość. Nie ma problemów z wystawianiem się, pisanem prac stylistycznych.

Czytanie to dobry sposób na nudę

Ciekawa i wciągająca książka dostarcza rozrywki i emocji. Może bawić, czasem smucić, być przewodnikiem po świecie i innych kulturach. Z książką nie można się nudzić!

Książka może stawiać pytania, które angażują i pobudzają do dalszych przemyśleń

ROLA RODZINY W ROZBUDZANIU POTRZEB CZYTELNICZYCH

- ❖ Potrzeba kontaktów z książką nie powstaje u dziecka samorzutnie. Dziecko nie odczuje jej braku, jeśli w ogóle nie będzie się z nią stykać.
- ❖ O rozwoju i rozbudzaniu dziecka umysłu w znacznym stopniu decydują najwcześniejsze lata życia, czyli ten okres, w którym pozostaje on pod bezpośrednim wpływem rodziny.
- ❖ Jeśli chcemy, aby nasze dziecko czytało, musimy poświęcić mu więcej czasu i codziennie opowiadać mu baśnie, czytać bajki, opowiadania, wiersze. Dziecko musi widzieć rodziców czytających.
- ❖ Czytanie małym dzieciom książek to doskonała metoda wychowawcza. Główna rola przypada rodzicom, poprzez czytelniczą inicjację w domu oraz narzucenie zasady selekcji odbioru programów telewizyjnych.
- ❖ Jeżeli od najmłodszych lat uda nam się ukształtować pozytywny stosunek do czytania, będzie on procentował w całym późniejszym życiu dziecka.

Rodzice! czytajcie dziecku głośno przez 20 minut

To od Was w największym stopniu zależy pomyślna przyszłość Waszego dziecka;

- ❖ czytajcie dziecku głośno bez względu na sytuację rodzinną, materialną czy własne wykształcenie, jeśli chcecie by dziecko odnosiło sukcesy w szkole i w życiu;
- ❖ już w pierwszej klasie lepiej radzą sobie te dzieci, którym rodzice dużo czytają i z którymi dużo rozmawiają;
- ❖ jeżeli rodzice nie zadbali o rozwój intelektualny i emocjonalny we wczesnym dzieciństwie, dzieci częściej mają kłopoty w szkole i nie radzą sobie.

Codziennie głośne czytanie dziecku warto zacząć jak najwcześniej i nie odchodzić od tego nawet gdy dziecko samo już dobrze czyta

Gdy czytamy dziecku trzymając je w ramionach, przytulając się do niego i głosem wzbudzając zainteresowanie budujemy w ten sposób trwałe skojarzenie czytania z poczuciem bezpieczeństwa, przyjemności i więzi

- ❖ czytając stymulujemy rozwój umysłowy dziecka, gdyż dzięki czytaniu w mózgu dziecka powstają miliony połączeń neuronowych, które wpłyną na jego inteligencję;
- ❖ warto utrzymać rytuał głośnego czytania nawet wtedy, gdy dziecko samo już dobrze czyta

Wspólne czytanie w rodzinie zbliża emocjonalnie, otwiera drogę do trudnych rozmów, chroni przed wieloma problemami wieku dorastania.

Czytanie jest dziś ważniejsze niż było kiedykolwiek w przeszłości

Świat jest coraz bardziej skomplikowany, lawinowo przyrasta ilość informacji, rozwój wiedzy i rynku pracy następują coraz szybciej – ludzie, którzy nie czytają, nie nadążają za tymi zmianami i zostaną zepchnięci na margines współczesnego życia

- ❖ żyjemy w cywilizacji telewizyjnej; badania naukowe wykazują:
- ❖ szkodliwość zdrowotną nadmiernego oglądania telewizji przez dzieci,
- ❖ telewizja nie rozwija u dzieci myślenia i skraca ich przedział uwagi,
- ❖ wiele programów wywołuje lęki i niepokój oraz znieczula na przemoc.

Codzienne głośne czytanie jest szczepionką przeciwko wielu niepożądanym wpływom i zachowaniom dla umysłu i psychiki dziecka ze strony współczesnej cywilizacji.

Czytajmy z dzieckiem

Chcielibyśmy uświadomić Państwu, że czytanie obok liczenia i pisania jest jedną z najważniejszych umiejętności.

Zachęcamy Państwa do czytania razem z dzieckiem.

Prosimy stopniowo wciągać dziecko do czytania. Niech na początku dziecko czyta tylko tytuły wierszyków, rozdziałów.

Później może to być cała linijka lub zdanie, aż dojdą Państwo do całej strony. Nawet nie zauważą Państwo, jak dziecko z dnia na dzień będzie chętniej i lepiej czytało.

Pokazujemy dzieciom magię czytania.